

Op zoek naar het onzegbare

Schrijven over het onzegbare..... ietwat eigenaardig misschien. Maar wat mij betreft wel een poging waard. Een zoektocht die voortkomt uit een andere: het zoeken naar de betekenis van vrouwelijkheid in en voor organisaties. Dat laatste onderwerp boeit mij al geruime tijd. En ik krijg er de vinger niet achter.

Er lijkt iets raars aan de hand. En eigenlijk had ik dat al lang kunnen weten. Als ik beter opgelet had, dan had ik alle signalen kunnen herkennen. Ook al waren sommige vermomd.

Zoals een boek dat ik las in de jaren '70. Of beter, het is een boek uit die jaren en ik las het wat later. De weg van de Wildeman heet het. En het gaat over hoe mannen hun mannelijkheid pas wezenlijk kunnen inzetten als zij ook hun vrouwelijkheid onderkennen.

Of mijn speurtocht, al weer wat later, zeg maar eind jaren '80, naar een vakgroep om mijn afstudeeronderwerp onder te brengen. Dat ging over jeugdculturen bij jongens en bij meisjes. Bij vrouwenstudies wilden ze me niet, omdat het ook over jongens ging. Bij alle andere vakgroepen ook niet, omdat het over jongens en meisjes ging en niet gewoon over jeugd. Gelukkig was er een dappere ietwat verstrooide hoogleraar die het wel aandurfde!

Wat zag ik nu al die tijd over het hoofd? Eigenlijk iets voor de hand liggends: mannelijkheid en vrouwelijkheid kun je niet los van elkaar onderzoeken of zelfs zijn. In al z'n eenvoud maakt deze conclusie mijn zoektocht een stuk ingewikkelder. Want er is een reden waarom beide werelden gescheiden onderzocht worden: de mannelijke wereld is benoembaar, navolgbaar en transparant. De vrouwelijk onzichtbaar, in de onderstroom en veranderlijk. Een voorbeeld. Organisaties zijn volgens mij keurig netjes mannelijk georganiseerd: heldere lijnen, eenduidige systemen, afspraken die ook afspraken zijn, en iedereen weet wat hij of zij moet doen als onderdeel van het geheel. Hartstikke makkelijk zou je zeggen. Maar het rare is dat datzelfde bedrijf, ook al heeft niemand het daar over, tegelijkertijd een eigen leven leidt: er worden ideeën geboren, er

komen nieuwe manieren van werken, werk wordt anders verdeeld, mensen staan elkaar bij met raad en daad over van alles en nog wat, er komen nieuwe klanten bij om heel andere redenen dan dat in de marketingplannen staat. En dat allemaal zonder dat iemand het lijkt te merken. Er wordt in elk geval niet over gepraat. Een enkele keer gaat het mis. Dan roept iemand: ja maar dat was niet de afspraak! En hier is een afspraak een afspraak dus het mag niet meer gebeuren. Dan beloofd iedereen beterschap en gaat het weer verder zoals het was. Soms valt het iemand op die het wel leuk vind al die nieuwe, nog onbenoemde dingen. En dan maakt die daar gewoon de nieuwe afspraken van. Dat kan ook. En dan zit het weer netjes in één systeem: het mannelijke. Althans voor eventjes.

Ik merk dat ik mijzelf ook veel te vaak beperk tot het zegbare, het geordende. Zelfs zonder dat iemand daar om vraagt. Laatst nog, ik was van plan om een aantal mooie inzichten publiek te maken. Voor ik het wist zat ik een serieus managementboek te schrijven. En dat was helemaal niet de bedoeling. Ik wilde gewoon een beetje spelen. Mooie ervaring inpakken en kijken of degenen die ze uitpakt er hetzelfde of juist iets heel anders in ziet. Dat vind ik leuk. Maar ik liet me zonder slag of stoot verleiden tot de afgesproken manier van inzichten delen in managementland: een boek. Ik had de hoofdstukindeling al bijna klaar. Gelukkig kwam ik er nog net op tijd achter. Maar voor hetzelfde geld had het al in de winkel gelegen en had ik maar niet begrepen waarom mensen er nu niet lekker mee gingen spelen. Of waarom ze steeds maar aan mij vroegen hoe stap 3 en 4 precies werkten.

Uiteindelijk heb ik er een eigenzinnig doosje van gemaakt, met een voor de meeste mensen raadselachtige inhoud. Het is een poging om het onzegbare op te lichten. Ik geloof dat er veel managers zijn die zich nog steeds afvragen wat ik er mee bedoeld heb. En misschien is dat ook de bedoeling.

Godelieve Spaas, maart 2006